

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινη βίβλος για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού από επιχείρηση σε επιχείρηση τροφίμων και άλλων καταναλωτικών προϊόντων στην Ευρώπη»

COM(2013) 37 final

(2013/C 327/06)

Εισηγητής: ο κ. Igor ŠARMÍR

Στις 18 Μαρτίου 2013, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα:

Πράσινη βίβλος για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού από επιχείρηση σε επιχείρηση τροφίμων και άλλων καταναλωτικών προϊόντων στην Ευρώπη

COM(2013) 37 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 27 Ιουνίου 2013.

Κατά την 491η σύνοδο ολομέλειας, της 10ης και 11ης Ιουλίου 2013 (συνεδρίαση της 11ης Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 140 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 9 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ λαμβάνει γνώση της Πράσινης Βίβλου που εξέδωσε Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης. Φρονεί δε ότι αντανακλά μια θετική και σημαντική στροφή ως προς τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή προσεγγίζει το ζήτημα των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών (ΑΘΕΠ).

1.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η χρήση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών δεν είναι μόνον «άδικη» ή «ανήθικη», αλλά και αντίθετη προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου καθώς και από την άποψη της προσφοράς και ζήτησης. Δεδομένου, μάλιστα, ότι ισοδυναμεί, στην πραγματικότητα, με κατάχρηση σημαντικής ισχυρότερης θέσης στην αγορά, η ΕΟΚΕ συνιστά τη χρήση του όρου «καταχρηστικές εμπορικές πρακτικές», η οποία χρησιμοποιείται συστηματικά στη γαλλική και στην αγγλική γλώσσα.

1.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι σημερινές διαστάσεις των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών είναι αποτέλεσμα κυρίως των συγχωνεύσεων και των εξαγορών που έχουν λάβει χώρα τις τελευταίες δεκαετίες.

1.4 Κατά την ΕΟΚΕ, τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα του Φόρουμ υψηλού επιπέδου για τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού είναι ασαφής και οι προσεγγίσεις που προτείνονται δεν επαρκούν για την επίλυση του προβλήματος των αθέμιτων πρακτικών. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει περαιτέρω πρωτοβουλίες.

1.5 Μολονότι η ΕΟΚΕ δεν έχει καμία αμφιβολία ότι αθέμιτες πρακτικές ενδέχεται να προκύψουν σε οποιοδήποτε είδος συμβατικής σχέσης, είναι πεπεισμένη ότι τα πράγματα είναι ιδιαίτερα σοβαρά όταν πρόκειται για συναλλαγές, αφενός, μεταξύ σούπερ μάρκετ και, αφετέρου, ΜμΕ των κλάδων γεωργίας και τροφίμων.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση, υπάρχουν μορφές και βαθμοί κατάχρησης που δεν παρουσιάζονται σε άλλους τομείς.

1.6 Η ΕΟΚΕ εκφράζει ιδιαίτερη ικανοποίηση που η Επιτροπή αμφισβητεί ρητά, στην Πράσινη Βίβλο, την ύπαρξη πραγματικής συμβατικής ελευθερίας στις περιπτώσεις όπου οι σχέσεις είναι πολύ άνισες, συμφωνώντας, κατά συνέπεια, με την άποψη της ΕΟΚΕ.

1.7 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής αποτυπώνει πολύ καλά την ουσία και τους βασικούς τύπους αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Ωστόσο, πιστεύει ακράδαντα ότι η Επιτροπή θα πρέπει να παράσχει ενιαίο ορισμό των ΑΘΕΠ, παρόμοιο με αυτόν που παρατίθεται στην οδηγία 2005/29/ΕΚ, δεδομένου ότι οι πρακτικές για τις οποίες γίνεται λόγος στην Πράσινη Βίβλο παρουσιάζουν κάποιες ομοιότητες με τις «παραπλανητικές πρακτικές μάρκετινγκ»⁽¹⁾.

1.8 Οι ΑΘΕΠ έχουν μεγαλύτερη σημασία όταν επικρατεί «κλίμα φόβου», δηλαδή όταν το ασθενέστερο συμβαλλόμενο μέρος φοβάται μην χάσει την πελατεία του ισχυρότερου μέρους. Αυτό συμβαίνει, μεταξύ άλλων, όταν οι μεγάλοι λιανοπωλητές ασκούν μεγάλη πίεση στους προμηθευτές τους και/ή μετακυλούν υψηλές τιμές στους άλλους λιανοπωλητές, και κατά συνέπεια στους καταναλωτές.

1.9 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, οι συνέπειες των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών δεν περιορίζονται στις διεπιχειρησιακές συναλλαγές, ούτε επηρεάζουν αποκλειστικά τα ασθενέστερα συμβαλλόμενα μέρη. Θύματα είναι και οι καταναλωτές, όπως και τα εθνικά οικονομικά συμφέροντα –γεγονός που επισημαίνεται ανεπαρκώς στην Πράσινη Βίβλο.

⁽¹⁾ Βλ. γνωμοδότηση ΕΟΚΕ «Παραπλανητικές πρακτικές μάρκετινγκ.» (ΕΕ C 271, 19.09.2013, σ. 61-65)

1.10 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι νόμοι που αρκετά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει για τον περιορισμό των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών αντανακλούν το γεγονός ότι η σημερινή κατάσταση είναι απαράδεκτη. Μολονότι οι νόμοι αυτοί δεν έφεραν, για διάφορους λόγους, ικανοποιητικά αποτελέσματα, θα ήταν λάθος να ισχυριστούμε ότι δεν έχει επιτευχθεί τίποτε. Μία επιτυχία, π.χ., είναι η μεγαλύτερη διαφάνεια κατά την κατανομή των οφελών, καθώς και η κατάργηση των πλέον προκλητικών περιπτώσεων εξωφρενικών πρακτικών.

1.11 Η ΕΟΚΕ, μολονότι δεν έχει κανένα λόγο να πιστεύει ότι η υιοθέτηση αυτών των νόμων από τα κράτη μέλη είναι επίζημια για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην ΕΕ, θεωρεί ότι δεν αποκλείεται να προκύψουν περιορισμοί. Κανένας, εντούτοις, από αυτούς τους νόμους δεν έχει προστατευτικό χαρακτήρα, οι δε νόμοι εφαρμόζονται εξίσου τόσο στις εγχώριες επιχειρήσεις όσο και σε εκείνες των άλλων κρατών μελών.

1.12 Η ΕΟΚΕ συνιστά οποιοσδήποτε περαιτέρω προβληματισμός ως προς το πώς θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των ΑΔΕΠ να έχει ως αφετηρία την απουσία συμβατικής ελευθερίας που χαρακτηρίζει ορισμένες σχέσεις.

1.13 Η ΕΟΚΕ συνιστά οποιοσδήποτε προτάσεις διατυπωθούν στο μέλλον για τη ρύθμιση άνωθεν εμπορικών σχέσεων να λάβουν υπόψη τον «παράγοντα φόβου». Θα πρέπει να διασφαλισθεί η απαραίτητη ισορροπία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ούτως ώστε να υιοθετούν θεμιτή στάση στις μεταξύ τους σχέσεις. Για το λόγο αυτό, κύριος στόχος του κανονισμού για τις ΑΔΕΠ δεν πρέπει να είναι η προστασία μόνο του ασθενέστερου συμβαλλομένου, αλλά και του εθνικού οικονομικού συμφέροντος. Με τον τρόπο αυτό, οι διγόμενοι προμηθευτές τροφίμων, π.χ., δεν θα χρειάζεται να λαμβάνουν ενεργά μέρος σε τυχόν διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες.

1.14 Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία που να απαγορεύει τις ΑΔΕΠ. Οι σχετικές εργασίες θα πρέπει να βασιστούν σε έναν ενδεικτικό κατάλογο με τις πιο χαρακτηριστικές πρακτικές αυτού του είδους τις οποίες χρησιμοποιεί το ισχυρότερο συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να μεταφέρουν τις δικές του συνήθεις δαπάνες και τους αντίστοιχους κινδύνους στο ασθενέστερο μέρος.

1.15 Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού για την χάραξη –με βάση την πραγματική εμπειρία των τελευταίων δεκαετιών– μιας ριζικής αναθεώρησης των σημερινών, εμφανώς παρωχημένων, κανόνων ανταγωνισμού, ώστε να εξασφαλιστεί ένας θεμιτός ανταγωνισμός που θα στηρίζεται και στη δίκαιη ανταλλαγή ουσιαστικών πληροφοριών στον κλάδο αυτό προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη όλες οι δεσπόζουσες θέσεις.

2. Εισαγωγή

2.1 Η Πράσινη Βίβλος προβαίνει σε διάκριση μεταξύ, αφενός, αλυσίδων εφοδιασμού/διανομής τροφίμων και, αφετέρου, αλυσίδων εφοδιασμού/διανομής μη τροφίμων, διάκριση απολύτως δικαιολογημένη, δεδομένου ότι οι πρώτες έχουν τα δικά τους ξεχωριστά χαρακτηριστικά σε σχέση με τις άλλες.

2.2 Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, διάφορες εταιρείες που ανήκουν σε αλυσίδες εφοδιασμού/διανομής προέβησαν, μεταξύ τους, σε ουσιαστική ενοποίηση, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία διαρθρώσεων που, στην πραγματικότητα, είναι ολιγοπώλια. Όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα, τις αλυσίδες εφοδιασμού/διανομής τροφίμων, αυτό ισχύει ιδιαίτερα στον τομέα λιανικής πώλησης, κάπως λιγότερο στη βιομηχανία επεξεργασίας τροφίμων και ακόμη λιγότερο στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Αυτό έχει προκαλέσει μεγάλες ανισορροπίες στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, δεδομένου ότι τα ολιγοπώλια έχουν τεράστια διαπραγματευτική δύναμη έναντι των εμπορικών εταίρων τους, οι οποίοι είναι πολύ περισσότερο κατακεραματισμένοι.

2.3 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι οι διαρθρωτικές ανισορροπίες που έχουν προκύψει έχουν οδηγήσει, σε ορισμένες περιπτώσεις, στη χρήση ΑΔΕΠ, οι δε πρακτικές αυτές συχνά όχι μόνον είναι αντίθετες προς την αμεροληψία, την εντιμότητα και την ηθική, αλλά και παραβιάζουν θεμελιώδεις αρχές του δικαίου.

2.4 Η Πράσινη Βίβλος σφάλλει όταν αναφέρει ότι το ζήτημα των ΑΔΕΠ συζητήθηκε για πρώτη φορά σε ευρωπαϊκό επίπεδο μόλις το 2009. Αυτό είναι το έτος κατά το οποίο συμπεριελήφθη για πρώτη φορά στην επίσημη ατζέντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ήδη από το 2005, ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είχε εκδώσει μια σημαντική γνωμοδότηση⁽²⁾ η οποία –σε μια εποχή στην οποία το ζήτημα των ΑΔΕΠ ήταν ακόμη ταμπού– τόνιζε και επέκρινε ορισμένες αρνητικές πτυχές της συμπεριφοράς των αλυσίδων λιανικής πώλησης. Πρέπει επίσης να γίνει μνεία του σημαντικού ρόλου που διαδραμάτισε η *Γραπτή δήλωση σχετικά με τη διερεύνηση και την αντιμετώπιση της κατάχρησης εξουσίας μεγάλων σουπερμάρκετ που αναπτύσσουν δραστηριότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση*⁽³⁾, με την οποία ζητείται απευθείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διορθωθεί η κατάσταση.

2.5 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, τα μέχρι τώρα αποτελέσματα του Φόρουμ υψηλού επιπέδου για τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού είναι κάπως αβέβαια, δεδομένου ότι το προτεινόμενο πλαίσιο εφαρμογής ορθών πρακτικών δεν επέτυχε να οδηγήσει σε σύμπτωση απόψεων ως προς την αντιμετώπιση των ΑΔΕΠ, γεγονός για το οποίο τρεις ευρωπαίοι Επίτροποι, μεταξύ άλλων, εξέφρασαν τη λύπη τους⁽⁴⁾.

2.6 Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΕΔΑ) επιβεβαιώνει ότι η χρήση ΑΔΕΠ είναι μια πραγματικότητα, ειδικά στον τομέα των τροφίμων. Αυτό είναι σύμφωνο με την πεποίθηση της ΕΟΚΕ ότι η κατάχρηση της ισχυρότερης οικονομικής θέσης των σουπερ μάρκετ έναντι των ΜμΕ παραγωγής και επεξεργασίας τροφίμων είναι σοβαρότερη, σε τάξεις μεγέθους, από τις περιπτώσεις κατάχρησης που παρατηρούνται σε άλλες συμβατικές σχέσεις. Το γεγονός ότι επί σειρά ετών διαμαρτύρονται μόνον οι προμηθευτές τροφίμων που διοχετεύουν τα προϊόντα τους σε μεγάλες αλυσίδες λιανικής πώλησης και κανένας άλλος, είναι μια επιπλέον απόδειξη ότι αυτό αληθεύει.

⁽²⁾ ΕΕ C 255, 14.10.2005, σ. 44.

⁽³⁾ Γραπτή δήλωση βουλευτών του ΕΚ υπ' αριθ. 0088/2007.

⁽⁴⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση Τύπου, Βρυξέλλες, 5 Δεκεμβρίου 2012, Βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων.

2.7 Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπόψη τη δήλωση της Επιτροπής ότι οι ΑΔΕΠ είναι επιβλαβείς για αυτήν καθεαυτή την οικονομία της ΕΕ και όχι μόνον για τις διεπιχειρησιακές συμβατικές σχέσεις.

3. Ορισμός των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

3.1 Η έννοια των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

3.1.1 Μέχρι στιγμής, δεν έχει τεθεί επισήμως υπό αμφισβήτηση η ύπαρξη συμβατικής ελευθερίας στις εμπορικές σχέσεις –ούτε καν μεταξύ σούπερ μάρκετ και ΜμΕ παραγωγής τροφίμων. Μέχρι πρόσφατα, η διασφάλιση της ελευθερίας αυτής αποτελούσε ένα από τα κύρια επιχειρήματα –όχι μόνον των σούπερ μάρκετ, αλλά και των δημόσιων αρχών– κατά της ρύθμισης των ΑΔΕΠ, η οποία, υποτίθεται, θα περιόριζε αυτήν την ελευθερία. Η ΕΟΚΕ θεωρεί πολύ σημαντικό το γεγονός ότι στην Πράσινη Βίβλο η θέση αυτή εγκαταλείπεται και αναγνωρίζεται πλέον ρητά ότι δεν υφίσταται πραγματική συμβατική ελευθερία όταν υπάρχει έντονη ανισότητα στην οικονομική ισχύ των δύο αντισυμβαλλομένων μερών.

3.1.2 Κατά την ΕΟΚΕ, η αναγνώριση ότι δεν υφίσταται συμβατική ελευθερία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική αναζήτηση ολοκληρωμένων λύσεων για τα προβλήματα που οφείλονται στις ανισορροπίες που εντοπίζονται στο δίκτυο προμήθειας/διανομής, κυρίως δε στην περίπτωση των τροφίμων.

3.1.3 Σε αυτήν την ενότητα της Πράσινης Βίβλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδίδει πολύ καλά την ουσία και τα κύρια είδη ΑΔΕΠ. Στις σχέσεις, ιδίως, μεταξύ σούπερ μάρκετ και προμηθευτών τροφίμων, το ασθενέστερο συμβαλλόμενο μέρος δεν έχει καμία πραγματική εναλλακτική λύση, δεδομένου ότι οι μεγάλοι πελάτες είναι πολύ λίγοι στην αγορά και, το πιο σημαντικό, αντιμετωπίζουν όλοι τους προμηθευτές κατά πολύ παρόμοιο τρόπο.

3.1.4 Πολλά παραδείγματα ΑΔΕΠ που αναφέρονται στην Πράσινη Βίβλο αποκαλύπτουν ότι ορισμένοι αγοραστές δεν διστάζουν να χρησιμοποιήσουν οποιοδήποτε μέσο προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσθετα και εντελώς αδικαιολόγητα οφέλη σε βάρος του άλλου μέρους. Μια ιδιαίτερη μορφή τέτοιας πρακτικής είναι η πληρωμή για εικονικές ή μη ζητηθείσες υπηρεσίες που δεν έχουν καμία αξία για το άλλο μέρος.

3.1.5 Οι απαντήσεις της ΕΟΚΕ στις ερωτήσεις που τίθενται σε αυτήν την ενότητα της Πράσινης Βίβλου είναι οι εξής:

— Ερώτηση 1: Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Πράσινη Βίβλος θα πρέπει να συμπεριλάβει έναν ορισμό των ΑΔΕΠ παρόμοιο με αυτόν που έχει ήδη δοθεί στην οδηγία 2005/29/ΕΚ. Συμφωνεί, ωστόσο, με τα στοιχεία και τις παραμέτρους που, κατά την Πράσινη Βίβλο, συνιστούν τις περιπτώσεις στις οποίες γίνεται χρήση ΑΔΕΠ.

— Ερώτηση 3: Η έννοια ΑΔΕΠ δεν πρέπει να περιορίζεται στις συμβατικές διαπραγματεύσεις, αλλά θα πρέπει να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της εμπορικής σχέσης.

— Ερώτηση 4: Θεωρητικά, χρήση ΑΔΕΠ μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού/διανομής, αλλά με την υπό σύζηση μορφή διαπιστώνεται μόνον στις σχέσεις μεταξύ σούπερ μάρκετ και ΜμΕ παραγωγής και επεξεργασίας τροφίμων. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη, π.χ., ότι πολυεθνικές εταιρείες τροφίμων –οι οποίες είναι επίσης ολιγοπώλια– ζητούν από προμηθευτές τους να καταρτίσουν κατάλογο με δικαιώματα ή πληρωμές για εικονικές υπηρεσίες. Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να αναφερθούν οι περιπτώσεις στις οποίες πολυεθνικές εταιρείες τροφίμων προμηθεύουν τα (επιθυμητά) προϊόντα τους υπό τον όρο ότι δεν θα διατίθενται παρόμοια προϊόντα ανταγωνιστών τους.

— Ερώτηση 5: Ο «παράγων φόβος» είναι μια γνωστή πραγματικότητα, ιδίως στις σχέσεις μεταξύ αλυσίδων λιανικού εμπορίου και ΜμΕ παραγωγής τροφίμων. Πηγάζει από την ρητή ή έμμεση απειλή της διακοπής των εμπορικών συναλλαγών με τον προμηθευτή και από τις συνακόλουθες σοβαρές οικονομικές δυσκολίες που το γεγονός αυτό δημιουργεί στον προμηθευτή. Τυχόν προσπάθεια ρύθμισης των ΑΔΕΠ θα πρέπει να λάβει υπόψη αυτόν τον «παράγοντα φόβου», διότι ακυρώνει κάθε προσδοκία να διαμαρτυρηθεί ο προμηθευτής ή ακόμη και να παράσχει στοιχεία, σε περίπτωση διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας.

3.2 Παραδείγματα αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

3.2.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βασίζεται, στην ενότητα αυτή, σε πληροφορίες που προέρχονται από μια σειρά εθνικών αρχών ανταγωνισμού. Εκτός από τα στοιχεία που αναφέρθηκαν ήδη, η ΕΟΚΕ συνιστά ιδιαίτερα τη συνεργασία με τις γαλλικές και τις τσεχικές αρχές, οι οποίες έχουν άμεση εμπειρία στον συγκεκριμένο τομέα, χάρη στην εφαρμογή εθνικών νομοθεσιών περί ΑΔΕΠ. Κατά τη διεξαγωγή των επιθεωρήσεών τους, οι αντιμονοπωλιακές αρχές έχουν το δικαίωμα να εξετάζουν λογιστικά έγγραφα (συμβάσεις, τιμολόγια, εκκαθαριστικά τραπεζικών λογαριασμών κλπ) που μπορούν να αποδείξουν άμεσα τη χρήση ΑΔΕΠ.

3.2.2 Τα παραδείγματα αυτά, που παρέχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ισπανικές και ιρλανδικές αρχές ανταγωνισμού, καταδεικνύουν ότι είναι άστοχο πολλές από τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται να χαρακτηρίζονται απλώς «μη δεοντολογικές», διότι υπερβαίνουν ολοφάνερα τα όρια της νομιμότητας (ιδίως όταν συνυπάρχουν φαινόμενα «παρενόχλησης και εκφοβισμού»).

3.3 Πιθανές επιπτώσεις των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

3.3.1 Η χρήση ΑΔΕΠ εκ μέρους του ισχυρότερου συμβαλλόμενου μέρους εις βάρος του αδύναμου μέρους έχει αναμφίβολα δυσμενείς επιπτώσεις, με λογικό επακόλουθο την κατάπνιξη των επενδύσεων και της καινοτομίας στο επίπεδο της παραγωγής. Από την άλλη, ο αντίκτυπός τους στους καταναλωτές επισημαίνεται, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, ανεπαρκώς, διότι στην συγκεκριμένη περίπτωση η χρήση ΑΔΕΠ μεταφράζεται σε κάτι πολύ περισσότερο από απλή παρεμπόδιση της καινοτομίας. Εξάλλου, η ενότητα αυτή αποσιωπά πλήρως την απειλή που οι ΑΔΕΠ συνιστούν για τα εθνικά οικονομικά συμφέροντα, στα οποία γίνεται κάποια νύξη σε προγενέστερο σημείο της Πράσινης Βίβλου. Η απειλή αυτή είναι πιο εμφανής στις χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης όπου τα σούπερ μάρκετ βρίσκονται εξ ολοκλήρου στα χέρια επιχειρήσεων άλλων κρατών μελών. Δεδομένου ότι οι εγχώριοι παραγωγοί τους –η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων είναι ΜμΕ– δεν είναι σε

θέση να ανταποκριθούν σε όρους που συχνά είναι ληστρικοί, το σύνολο του αγροδιατροφικού τομέα αυτής της περιοχής καταρρέει, και χώρες που παραδοσιακά ήταν αυτόνομες στον τομέα της παραγωγής ειδών διατροφής, έχουν πλέον χάσει, σε μεγάλο βαθμό, την επισιτιστική τους ασφάλεια. Αποτέλεσμα είναι η εγχώρια παραγωγή να αντικαθίσταται με εισαγωγές συχνά πολύ αμφίβολης ποιότητας.

3.3.2 Οι απαντήσεις της ΕΟΚΕ στις ερωτήσεις που τίθενται σε αυτήν την ενότητα της Πράσινης Βίβλου είναι οι εξής:

— Ερώτηση 6: Χρήση ΑθΕΠ γίνεται συστηματικά στον τομέα των τροφίμων, κυρίως από τα σούπερ μάρκετ, στις καθημερινές εμπορικές συναλλαγές.

— Ερώτηση 7: Οι προμηθευτές προϊόντων πλην των τροφίμων είναι αποδεδειγμένα θύματα ΑθΕΠ εκ μέρους αλυσίδων καταστημάτων λιανικής πώλησης, όμως σε πολύ μικρότερο βαθμό. Αυτό οφείλεται πιθανώς στο γεγονός ότι οι προμηθευτές αυτοί έχουν μικρότερη εξάρτηση από τα μεγάλα δίκτυα λιανικής –π.χ. οι προμηθευτές παιχνιδιών, αθλητικών ειδών και ενδυμάτων έχουν πολύ μεγαλύτερο φάσμα δυναμικών αγοραστών από ό,τι οι παραγωγοί τροφίμων. Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές παρατηρούνται στις σχέσεις δικαιόχρησης τόσο στον κλάδο των τροφίμων όσο και σε άλλους κλάδους, όπου κατ' ουσία παρατηρούνται τα ίδια προβλήματα με αυτά που περιγράφονται στη γνωμοδότηση σε σχέση με την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, εφόσον και εκεί τίθεται θέμα άνισης σχέσης μεταξύ ενός ισχυρού (του δικαιοπάροχου) και ενός κατά πολύ ασθενέστερου μέρους (του δικαιοδόχου), πράγμα που ισοδυναμεί, και στην περίπτωση αυτή, με έλλειψη συμβατικής (διαπραγματευτικής) ελευθερίας. Ο δικαιοδόχος υπογράφει μια σύμβαση προσχώρησης υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο δικαιοπάροχος, χωρίς να έχει τη δυνατότητα άλλης επιλογής, εφόσον επιθυμεί να εξασφαλίσει τη σύμβαση. Οι παρατηρήσεις ως προς τον παράγοντα φόβο, καθώς και ως προς τον καταλογισμό του κόστους του διανομέα (δικαιοπάροχου) στον υπερβολικό (δικαιοδόχο) χωρίς αντιστάθμιση για τον τελευταίο, ισχύουν και για τις σχέσεις δικαιόχρησης. Κατά την διάρκεια της σύμβασης, ο δικαιοπάροχος επιβάλλει συχνά μονομερώς τροποποιήσεις επί των συμφωνημένων μέσω «οδηγιών», δηλ. εξωσυμβατικού χαρακτήρα.

— Ερώτηση 8: Η χρήση ΑθΕΠ έχει μεγάλο αντίκτυπο στην ικανότητα των ΜμΕ των τομέων της γεωργίας και των τροφίμων να πραγματοποιούν επενδύσεις και να καινοτομούν. Για παράδειγμα, γίνονται λιγότερες επενδύσεις στην προστασία πτυχών του δημοσίου συμφέροντος –όπως το περιβάλλον, οι συνθήκες εργασίας, η καλή διαβίωση των ζώων και το κλίμα– λόγω της εξάρτησής των συγκεκριμένων επιχειρήσεων από μικρό αριθμό αγοραστών και της αβεβαιότητας που δημιουργεί η κατάσταση αυτή.

— Ερώτηση 9: Ο αντίκτυπος που η εφαρμογή ΑθΕΠ στις διεπιχειρησιακές σχέσεις έχει στους καταναλωτές αναλύεται λεπτομερώς σε ειδική μελέτη⁽⁵⁾. Το σημερινό σύστημα είναι επιζήμιο για

τους καταναλωτές, ιδίως μάλιστα μακροπρόθεσμα, διότι δεν πραγματοποιούνται επενδύσεις στη βιώσιμη παραγωγή και στην καινοτομία. Σε μακροπρόθεσμη βάση, επίσης, οι καταναλωτές ζημιώνονται λόγω των αδυναμιών της αγοράς σε τομείς όπως το περιβάλλον, το κλίμα, οι συνθήκες εργασίας και η καλή διαβίωση των ζώων. Για να μπορέσει να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί πιο αποδεκτή λύση το να πληρώνουν σήμερα οι καταναλωτές λίγο περισσότερο για τα τρόφιμα, δεδομένου ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των αλυσίδων λιανικού εμπορίου βασίζεται σήμερα αποκλειστικά στη χαμηλότερη δυνατή τιμή καταναλωτή, με όλα τα υπόλοιπα να θυσιάζονται σε αυτό.

— Ερώτηση 10: Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι ΑθΕΠ έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, δεδομένου ότι περιορίζουν σημαντικά τις ευκαιρίες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων να διαδραματίσουν έναν ρόλο στον συγκεκριμένο χώρο. Όντως, οι μεγάλοι όμιλοι λιανικών πωλήσεων είναι εκείνοι που αποφασίζουν τι πωλείται και πού, σε πολλές δε περιπτώσεις το κριτήριο δεν είναι η καλύτερη σχέση ποιότητας-τιμής, αλλά συχνά η μεγαλύτερη «προθυμία» ή «ικανότητα» να γίνουν αποδεκτές ΑθΕΠ.

4. Νομικά πλαίσια για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

4.1 Η ανάλυση των υφιστάμενων νομικών πλαισίων σε επίπεδο κρατών μελών και σε επίπεδο ΕΕ μας οδηγεί σε δύο συμπεράσματα. Αφενός, η χρήση ΑθΕΠ από ορισμένους ισχυρούς οικονομικούς παράγοντες είναι πλέον ευρέως γνωστή και αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός: αφεντέρου, οι αρμόδιες αρχές αρκετών κρατών μελών έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σημερινή κατάσταση πρέπει να ρυθμιστεί.

4.2 Η έκταση που έχει λάβει σήμερα η χρήση ΑθΕΠ –ιδίως στις συναλλαγές μεταξύ μεγάλων αλυσίδων λιανικού εμπορίου και παραγωγών τροφίμων– καταδεικνύει κυρίως ότι η νομοθεσία περί ανταγωνισμού είναι απαρχαιωμένη. Ορισμένες μορφές ΑθΕΠ επιβεβαιώνουν τη σοβαρή στρέβλωση του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και την ύπαρξη πραγματικών περιπτώσεων κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης, τις οποίες η ισχύουσα νομοθεσία περί μονοπωλίων αδυνατεί να αντιμετωπίσει.

4.3 Εκτός από την αναθεώρηση της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, η ΕΟΚΕ θεωρεί απολύτως θεμιτή την απαγόρευση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της χρήσης ορισμένων αναγνωρισμένων ΑθΕΠ, γεγονός που θα οδηγήσει στην αναγκαία εναρμόνιση του σημερινού κατακερματισμένου νομικού περιβάλλοντος. Ωστόσο, θα πρέπει να υπάρχει μια λογική σχέση μεταξύ ρύθμισης των ΑθΕΠ και αναθεώρησης της νομοθεσίας περί μονοπωλίων, ώστε να διασφαλιστεί ότι θα τιμωρούνται μόνον οι αναμενόμενοι εμπνευστές συμβάσεων που περιλαμβάνουν ΑθΕΠ, δηλ. τα συμβαλλόμενα μέρη με δεσπόζουσα θέση.

4.4 Για να είναι αποτελεσματική, η εναρμονισμένη νομοθεσία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την «απειλή της διαγραφής» και, κατ' επέκταση, την αδυναμία των ασθενέστερων συμβαλλόμενων μερών, ιδίως των ΜμΕ που είναι προμηθευτές σούπερ μάρκετ, να διαμαρτυρηθούν: θα πρέπει να σχεδιαστεί κατά τρόπο που να επιτύχει περισσότερα από την απλή αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν στις διεπιχειρησιακές σχέσεις.

⁽⁵⁾ Consumers International, *The relationship between supermarkets and suppliers: What are the implications for consumers?*, 2012

4.5 Οι απαντήσεις της ΕΟΚΕ στις ερωτήσεις που τίθενται σε αυτήν την ενότητα της Πράσινης Βίβλου είναι οι εξής:

— Ερώτηση 11: Η νομοθεσία που ορισμένα κράτη μέλη υιοθέτησαν για την αντιμετώπιση των ΑΘΕΠ δεν έχει φέρει, μέχρι σήμερα, ικανοποιητικά αποτελέσματα. Κατά την ΕΟΚΕ, αυτό οφείλεται, εν μέρει, στο γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας αυτής έχει θεσπιστεί μόνον σχετικά πρόσφατα (στην Ιταλία, τη Σλοβακία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία), αλλά, επίσης, και στο γεγονός ότι το νομικό σκεπτικό στο οποίο αυτή βασίστηκε δεν στηρίχθηκε ρητά στην απουσία συμβατικής ελευθερίας, μολονότι από μόνη της η αναγνώριση της χρήσης ΑΘΕΠ αρκεί για να διαπιστωθεί ότι υπάρχει πρόβλημα στον συγκεκριμένο τομέα. Θα ήταν, ωστόσο, λάθος να ισχυριστούμε ότι η νομοθεσία είναι εντελώς αναποτελεσματική. Στις χώρες στις οποίες υιοθετήθηκαν οι ρυθμίσεις αυτές, έπαψαν πλέον να επιβάλλονται οι πιο προκλητικές περιπτώσεις συμβατικών ορών και τα σούπερ μάρκετ αναγκάζονται να χρησιμοποιούν πιο περίπλοκες μεθόδους, αν επιθυμούν να εξασφαλίσουν οφέλη τα οποία δεν δικαιούνται. Η μεγαλύτερη πρόοδος έχει επιτευχθεί στη Γαλλία, όπου η πίεση της νομοθεσίας και οι αντίστοιχες δράσεις επιβολής του νόμου οδήγησαν σε περιορισμό των εκπτώσεων που παρέχουν οι προμηθευτές σε αποδεκτό επίπεδο (10 έως 15 %, έναντι 50 % έως 60 στο παρελθόν) ⁽⁶⁾. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εξασφάλιση πολύ μεγαλύτερης διαφάνειας κατά την κατανομή των οφελών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

— Ερώτηση 12: Το πόσο επείγον είναι να θεσπιστεί ειδική νομοθεσία εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την έκταση της χρήσης ΑΘΕΠ, αυτή όμως διαφέρει από χώρα σε χώρα. Οι καταστάσεις ποικίλλουν μεταξύ Νότιας Ευρώπης, Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και Βόρειας Ευρώπης. Κάθε περιοχή, εξάλλου, έχει ελαφρώς διαφορετική νομική νοοτροπία και παράδοση. Αυτός, άλλωστε, είναι ο λόγος για τον οποίο ορισμένες χώρες διαθέτουν ήδη κανονιστικό (ή αυτορρυθμιστικό) πλαίσιο και άλλες όχι.

— Ερώτηση 14: Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι θα πρέπει να θεσπιστούν νέα μέτρα εναρμόνισης στο επίπεδο της ΕΕ (βλ. σημεία 4.2, 4.3 και 4.4).

— Ερώτηση 15: Κάποια θετική επίδραση της νομοθεσίας είναι ήδη αισθητή (βλ. πιο πάνω). Έχουν διατυπωθεί ορισμένες ανησυχίες σχετικά με τη θέσπιση νομοθεσίας σε αυτόν τον τομέα, αυτές, ωστόσο, συνδέονται με το γεγονός ότι η συμβατική ελευθερία θεωρείται δεδομένη. Δεδομένου ότι, στην πράξη, αυτό δεν ισχύει στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων υπό συζήτηση, οι ανησυχίες αυτές είναι αβάσιμες.

5. Επιβολή των κανόνων κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

5.1 Μηχανισμοί επιβολής σε εθνικό επίπεδο

5.1.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι οι μηχανισμοί που υφίστανται σήμερα σε εθνικό επίπεδο για την αντιμετώπιση των ΑΘΕΠ είναι γενικά ανεπαρκείς. Αυτό συμβαίνει κυρίως διότι δεν επιτυγχάνουν να λάβουν υπόψη ένα κλίμα φόβου που δημιουργούν η απουσία πραγματικής συμβατικής ελευθερίας και η απειλή της διαγραφής από τον κατάλογο. Μέχρι σήμερα, τα προβλήματα αυτά μπόρεσε να επιλύσει μόνον η Γαλλία,

στην οποία η εποπτική αρχή έχει τη δυνατότητα να ενεργεί με βάση ανεπίσημες πληροφορίες και με δική της πρωτοβουλία. Η κατάργηση των ΑΘΕΠ εξαρτάται, επίσης, από την προστασία των εθνικών οικονομικών συμφερόντων, και όχι από την προστασία του ασθενέστερου συμβαλλομένου μέρους.

5.1.2 Αν και ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν νόμους για την καταπολέμηση της χρήσης ΑΘΕΠ, άλλα κράτη δεν διαθέτουν τέτοια νομοθεσία. Επιπλέον, υπάρχουν αρκετά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μεμονωμένων νομοθεσιών. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι αυτά τα δύο γεγονότα συνιστούν εμπόδιο για τις διασυνοριακές εμπορικές συναλλαγές (ερώτηση 16).

5.1.3 Κατά την ΕΟΚΕ, η μόνη λογική κοινή προσέγγιση για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαφορών στην εφαρμοστέα νομοθεσία είναι η υιοθέτηση μέτρων εναρμόνισης της νομοθεσίας με σκοπό την καταπολέμηση των ΑΘΕΠ (ερώτηση 17).

5.2 Μηχανισμοί επιβολής σε επίπεδο ΕΕ

5.2.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι δεν υφίσταται σήμερα, στο επίπεδο της ΕΕ, ειδικός μηχανισμός καταπολέμησης των ΑΘΕΠ. Έχει, επίσης, την πεποίθηση ότι για να εκλείψει ο «παράγοντας φόβος», είναι αναγκαίο να ανατεθεί στις αρμόδιες εθνικές αρχές η εξουσία να ενεργούν με δική τους πρωτοβουλία, να δέχονται ανώνυμες ή ανεπίσημες καταγγελίες και να επιβάλλουν κυρώσεις (ερώτηση 18).

6. Είδη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

6.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι χρήση ΑΘΕΠ γίνεται σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και μη τροφίμων, αλλά είναι πεπεισμένη – με βάση όσα ελέγχθησαν πιο πάνω – ότι η κατάσταση είναι χειρίστη στις σχέσεις μεταξύ σούπερ μάρκετ και ΜμΕ παραγωγής.

6.2 Όσον αφορά το ζήτημα της διαγραφής από τον κατάλογο, δεν είναι διόλου σαφές πώς υπολογίζονται τα δικαιώματα εγγραφής που ο υποψήφιος προμηθευτής οφείλει να καταβάλλει. Στην συντριπτική, όμως, πλειονότητα των περιπτώσεων, ακόμα και η καταβολή αυτών των τελών –προκαταρκτική και απαραίτητη προϋπόθεση για την διεξαγωγή κάθε μορφής εμπορικής συναλλαγής– δεν παρέχει καμία εγγύηση στον προμηθευτή ότι ο αγοραστής θα αγοράσει πράγματι τα εν λόγω εμπορεύματα και δεν θα προβεί σε αδικαιολόγητη διαγραφή του.

6.3 Οι εκπτώσεις που παρέχουν οι προμηθευτές αποτελούν σύνθηδες στοιχείο της τρέχουσας πρακτικής των μεγάλων αλυσίδων λιανικής πώλησης. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, αν μη τι άλλο, αμφίβολο το γενικό όφελός τους. Από τη μία πλευρά, οι εκπτώσεις των προμηθευτών αποτελούν σύμβολο της κακοποίησης στην οποία μπορεί να προβεί ο κάτοχος μιας δεσποζουσας θέσης, δεδομένου ότι οι εν λόγω εκπτώσεις κρύβουν συχνά εικονικές ή μη ζητηθείσες υπηρεσίες από την άλλη, οι εκπτώσεις αυτές ευθύνονται για σημαντική έλλειψη διαφάνειας στην κατανομή των οφελών. Εξαιτίας των εκπτώσεων αυτών, οι προμηθευτές (αλλά και οι εξωτερικοί παρατηρητές) δυσκολεύονται ιδιαίτερα να διαπιστώσουν τι ποσά πραγματικά έλαβαν για τα αγαθά που παρέδωσαν. Στην πραγματικότητα, η παραγγελία για την προμήθεια αγαθών εξαρτάται από την αποδοχή των υπηρεσιών που προσφέρονται από τον αγοραστή. Κατά την ΕΟΚΕ, το κόστος των πραγματικών και αιτιολογημένων υπηρεσιών που ο αγοραστής παρέχει στον προμηθευτή θα πρέπει να περιλαμβάνονται στην τιμή αγοράς των τροφίμων.

⁽⁶⁾ Οι πληροφορίες προέρχονται από την Υπηρεσία «Καταναλωτικά θέματα και έλεγχος της απάτης» της ΓΔ «Πολιτική Ανταγωνισμού» της Γαλλίας.

6.4 Οι απαντήσεις της ΕΟΚΕ στις ερωτήσεις που τίθενται σε αυτήν την ενότητα της Πράσινης Βίβλου είναι οι εξής:

- Ερώτηση 19: Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι στον κατάλογο των ΑθΕΠ θα πρέπει να προστεθούν η πληρωμή για εικονικές και μη ζητηθείσες υπηρεσίες, οι αδικαιολόγητα υψηλές πληρωμές για υπηρεσίες που όντως παρασχέθηκαν και η μετακύλιση στον προμηθευτή του επιχειρηματικού κινδύνου και του κόστους εμπορίας.
- Ερώτηση 20: Η ύπαρξη ενός καταλόγου με τις ΑθΕΠ αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την καταπολέμηση αυτών των πρακτικών. Ο κατάλογος αυτός θα πρέπει, φυσικά, να ενημερώνεται τακτικά. Αλλά οι κατάλογοι από μόνοι τους δεν αρκούν. Πρέπει να προταθεί ένας αρκετά ευρύς ορισμός των ΑθΕΠ, ο οποίος να καλύπτει τις περιπτώσεις που δεν αντιστοιχούν στον ευρύ ορισμό της «ορθής επιχειρηματικής πρακτικής» που βασίζεται στην «καλή πίστη», την «συμβατική ισορροπία» και στην αποδοχή κοινών κανόνων εκ μέρους των επιχειρήσεων στους αντίστοιχους τομείς της οικονομίας.
- Ερώτηση 21: Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι κάθε κρίκος σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού θα πρέπει να φέρει το φυσικό κόστος και τους αντίστοιχους κινδύνους του, έτσι ώστε να αποκομίζει δίκαιο μερίδιο επί του συνολικού περιθωρίου. Με άλλα λόγια, ο παραγωγός θα πρέπει να αναλαμβάνει το κόστος και τους κινδύνους που συνδέονται με την παραγωγή και ο λιανοπωλητής το κόστος και τους κινδύνους που συνδέονται με την πώληση.
- Ερώτηση 23: Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι ορθές πρακτικές θα πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ.
- Ερώτηση 24: Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι θα πρέπει να υιοθετηθεί σε επίπεδο ΕΕ ένα δεσμευτικό νομοθετικό μέσο, όπως ο κανονισμός.
- Ερώτηση 25: Κατά την ΕΟΚΕ, η Πράσινη Βίβλος δεν δίνει επαρκή σημασία στην εκτίμηση των επιπτώσεων που η χρήση ΑθΕΠ στις διεπιχειρησιακές συναλλαγές έχει για τους καταναλωτές και τα εθνικά οικονομικά συμφέροντα.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία συγκέντρωσε τουλάχιστον το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων, αλλά απορρίφθηκε στην πορεία των συζητήσεων (άρθρο 54, παράγραφος 3, του Εσωτερικού Κανονισμού):

Σημείο 1.10

Να τροποποιηθεί ως εξής:

"1.10 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι νόμοι που αρκετά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει για τον περιορισμό των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών αντανάκλουν το γεγονός ότι η σημερινή κατάσταση είναι απαράδεκτη. Μολονότι οι νόμοι αυτοί δεν έφεραν, για διάφορους λόγους, ικανοποιητικά αποτελέσματα, θα ήταν λάθος να ισχυριστούμε ότι δεν έχει επιτευχθεί τίποτε. ~~Μία επιτυχία, π.χ., είναι~~ Ωστόσο, η μεγαλύτερη υπέρβαση υπάρχει ακόμη μεγάλα κενά σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια κατά τον καθορισμό των τιμών ~~την κατανομή των οφελών, καθώς και η κατάργηση των πλέον προκλητικών περιπτώσεων εξωφρενικών πρακτικών~~ απέχει πολύ από το να είναι πραγματικότητα."

Αιτιολογία

Θα δοθεί προφορικώς.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 54
Κατά: 63
Αποχές: 27
